

REFERAT FRA LØRDAGSSEMINAR 6. NOVEMBER JØDISK MUSEUM OG 22. JULISENTERET

EMIL TRONDSEN

På en kald lørdag i november er det godt å se at drøye tjue medlemmer og styremedlemmer fant veien til Oslo, for faglig påfyll og en anledning til å utforske noen av de undervisningsarenaene som er tilgjengelige i hovedstaden. Det er foreningens ambisjon å kunne belyse slike alternativ og gi medlemmene en god anledning til å befare disse, i tillegg til litt sosial nettverksbygging og hygge.

Dagens første post var Jødisk museum i Calmeyers gate 15B, på stedet der den første synagogen i Norge lå, og som siden har vært en rekke ulike funksjoner før det nå er viet til utstillinger- og arrangement. Her ble vi godt tatt imot av to erfarne guider som viste oss to ulike utstillinger, og hvilke undervisningsopplegg museet tilbyr for de ulike aldersgruppene.

Den første utstillingen er *Det jødiske året*, en utstilling designet for et ikke-jødisk publikum og skal bidra til en forståelse av hvordan de jødiske feiringene og markeringene utspiller seg gjennom året. Her fikk vi også en god innføring i hvordan utstillingen ble brukt med skoleklasser, og innsikt i hva feiringene betyr for jødisk identitet. Dette ble formidlet gjennom en samtidsvegg med 20 intervjuer med norske jøder, som beskriver hvordan det er å være jøde i Norge i dag.

Samtidig er det spennende å se hvilke formidlingsvurderinger som er tatt av museet, og her finner man ikke bilder av konsentrasjonsleirene eller nazister. Utstillingen «Husk oss til livet» er viet til de norske jødene i Oslo, og deres liv før, under og etter okkupasjonen av Norge, og gjengir fortellingene til en rekke vanlige mennesker som fikk livet endret. Her finner man blant annet Jo Benkow, som opplevde at alle familiens kvinner omkom under krigen, og fortellingene til Sachnovitz-familien i Larvik.

Avslutningsvis fikk vi en innføring i hvilke undervisningsopplegg som museet tilbyr klasser, og spesielt spennende var kurset i «Konspirasjonstenkning og kildekritikk». Tilbudet var både praktisk og velutviklet for skoleklasser, og vi anbefaler alle interesserte i å besøke nettsidene (<https://www.jodiskmuseumoslo.no/>) for mer informasjon. Religionslærerforeningen ga en liten donasjon til museet som takk for at de åpnet for oss på en lørdag, og til gjengjeld fikk vi en rekke gratis undervisningsmateriale.

Mens vi hastet videre opp til Regjeringskvartalet og neste post på agendaen, var det flere av deltagerne som stoppet opp ved de relativt diskrete Snublesteine i Bernt Ankers gate, der syv minnesteiner vitner om Schapow- og Kermann-familienes skjebne. Mange kjenner til Snublesteinene

(<https://www.snublestein.no/>) fra før, og de er en viktig del av formidlingen bl.a. i DKS «Det angår også deg» i Vestfold og Telemark, og Jødisk Museum i Oslo har et opplegg knyttet til disse.

I anledning 10-årsmarkeringen av terrorangrepet på Utøya, har spørsmålet om hva vi har lært av en slik tragedie igjen blitt aktualisert, og mange lærere gir uttrykk for at det er vanskelig å undervise om temaet. Martin Johannessen har blant annet tatt opp behovet for gode undervisningsressurser i *Lærerbloggen* og podcasten *Rekk opp hånda!* Og gir der en liste med ressurser til bruk i undervisningen. Derfor var det viktig for Religionslærerforeningen å besøke en av de fremste ressursene på temaet: det midlertidige 22.juli-senteret i Teatergata 10, i Regjeringskvartalet. Her startet vi omvisningen med en introduksjon til senterets hensikt, historie, oppsett og utstillinger, før vi fikk tid til å utforske senteret på egenhånd. Man kan ved første blick få inntrykk av at senteret fremstår som en minimalistisk museumsutstilling med relativt få objekter, og derfor at 40 minutter var rikelig med tid. Det skulle derimot vise seg motsatt, for de symboltunge og viktige utstillingene er både omfattende og krevende å besøke. Her finnes tidslinjer, opptak, minnessal og fortellinger fra de som overlevde, og en permanent utstilling om den offentlige samtalen om 22. juli. Her er det ingen bilder av terroristens ansikt som møter oss, men ansikter av de overlevende, på samme måte som på jødisk museum.

Etter å ha utforsket utstillingen, ble vi møtt til en avsluttende samtale på ett av senterets undervisningsrom. Her fikk vi anledning til å spørre, diskutere og reflektere rundt utstillingen, og fikk en presentasjon av de undervisningsopplegg som 22.julisenteret tilbyr. Senteret har per i dag opplegg knyttet til Samtalen om 22. juli, Personlige fortellinger fra og om 22. juli, Verdier på prøve, Fra propaganda til memes, og Historiebevissthet og kildekritikk.

(<https://22julisenteret.no/undervisning/>)

Til sist fant et knippe av oss veien til Kaffistova, og inntok litt mat før dagen var omme. Det sies at vi er svært tilfredse med seminarturen, og at besøkene innfridde de ambisjoner styret hadde for turen. Vi opplever å ha fått god innsikt i hvordan både 22.julisenteret og Jødisk Museum kan være gode undervisningstilbud, og håper deltakerne som var med sitter igjen med samme konklusjon, og at flere benytter seg av de muligheter disse to arenaene tilbyr.

Vi gleder oss til neste seminar – så følg med i tidsskriftene for neste!

Emil Trondsen er styremedlem i Religionslærerforeningen og assisterende rektor ved Kjølnes ungdomsskole i Porsgrunn

E-post: emiltrondsen@gmail.com